

FOTO'S GETTY, COLOURBOX ILLUSTRATIES ANITA VAN DER WEIJDEN

Een volle dag struinen, van zonsopkomst tot zonsondergang. Telefoon, fotocamera, horloge en wandelkaarten blijven thuis. Deelnemers aan een Muir Trek ondergaan een pure ervaring, als pioniers in de ongerepte natuur.

TEKST FLIP VAN DOORN

Dwars door de natuur, zonder kaart

Wanneer gids Femke me wakker maakt is het nog donker. Heel even vraag ik me af hoe laat het zou zijn. Meteen is daar het besef dat ik me dat niet hoeft af te vragen. Vandaag speelt de klok geen rol. Ik ga een hele dag naar buiten maar heb geen horloge bij me, geen telefoon of tablet, geen verrekijker, zelfs geen fotocamera, gidsje of kaart. Een rugzak met eten en water voor onderweg volstaat, een matje om af en toe op te gaan zitten.

Vandaag heb ik alleen een voornaam. Femke heeft ook de acht anderen gewekt, van wie ik alleen weet dat ze Leanne, Sofie, Ramon of Marlene heten.

We nemen deel aan een zogeheten Muir Trek. Trekleider Femke begeleidt ons over de Veluwe op een ontdekkingsstocht in de geest van John Muir. Heel erg bekend is Muir in Nederland niet, in de Verenigde Staten geldt hij als een van de belangrijkste pioniers van de natuurbescherming. De vele essays, boeken en artikelen die hij schreef,

maakten Amerikanen bewust van het natuurschoon in hun land. Een trail van bijna 340 kilometer door de bergen van Californië draagt zijn naam.

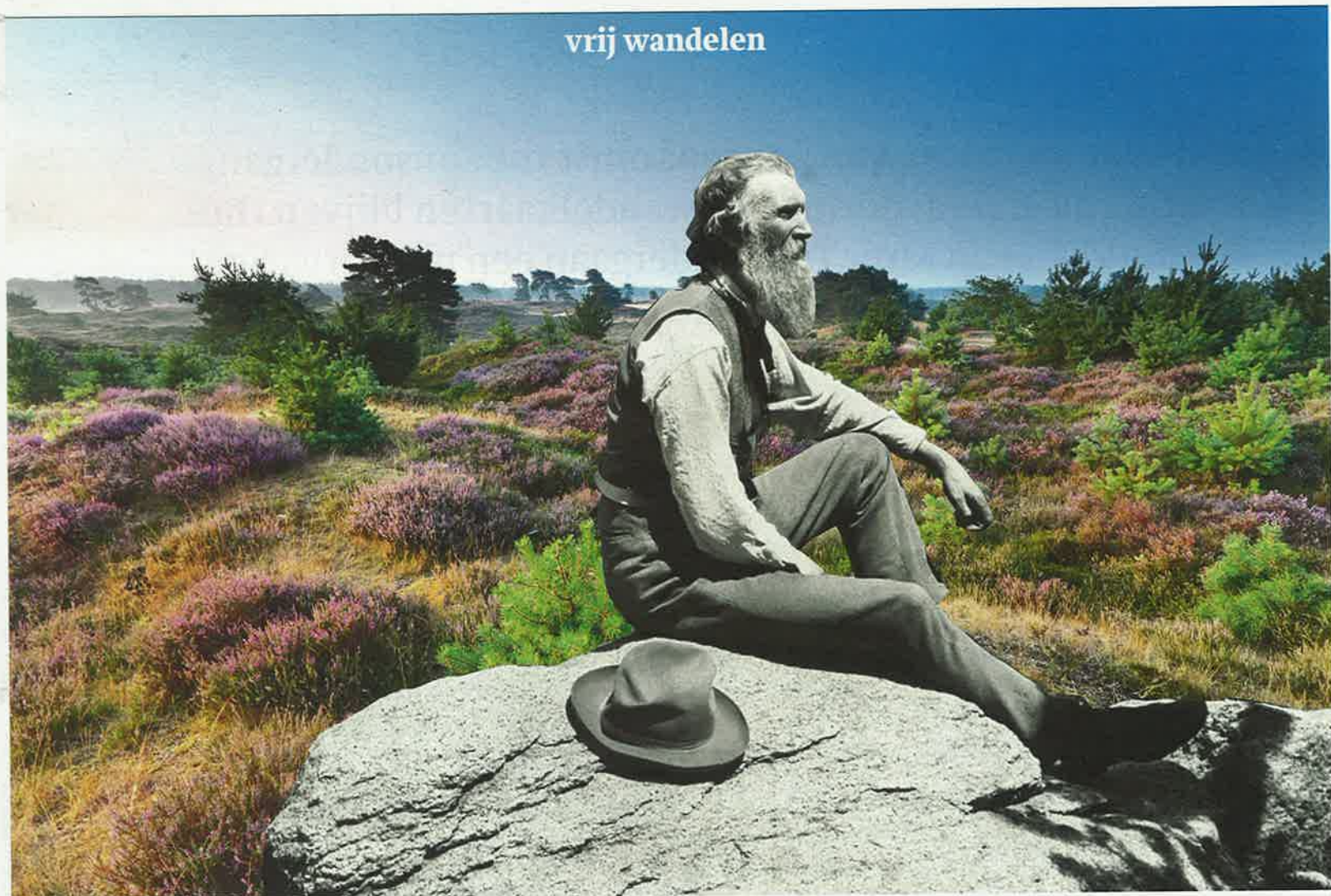
Het lijkt wat vreemd om in Nederland in het spoor te treden van een man die de glorieuze pracht van watervallen, gletsjers, prairies en bergkammen beschreef, maar wanneer ik de *wilderness* van Muir vertaal naar 'ongerepte natuur' is de stap al een stuk kleiner.

Ons basiskamp is een gebouw van Staatsbosbeheer, ergens halverwege Apeldoorn en Hoenderloo. De avond voor de Trek neemt Femke ons mee naar buiten. Het is stikdonker en we ervaren meteen hoe het voelt om op andere zintuigen te koersen dan op onze ogen alleen. Geluiden lijken duidelijker, geuren krachtiger en af en toe moeten we op de tast de weg zoeken. Het is de opmaat naar een dag vol natuurervaringen. Hoe vroeg we naar bed gaan weet ik niet, mijn telefoon heb ik dan al ingeleverd.

Als ik ga wandelen speelt tijd doorgaans een bijrol. Wel weet ik vrijwel altijd waar ik

ben, waar ik heen wil. Ik heb een plan, kaarten, gidsen. Ik volg een route of stippel er een uit, oriënteer me met behulp van knooppunten of markeringen, weet welke afstand ik wil afleggen.

Op deze Muir Trek laat ik het allemaal los. Femke moedigt ons aan simpelweg te 'zijn'. Hier en nu. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat we het met elkaar hebben over ons werk, over relaties, dagelijkse beslommeringen, zorgen of verwachtingen. We hebben geen verleden en geen toekomst, er is alleen dit moment. Of zoals Femke het onderweg formuleert: "Vandaag is de enige dag waarop we zien hoe het vandaag is. Er is op de wereld maar één plek die er zo uitziet als deze op dit moment." In het bos gaan we in een kring zitten. Ik ben op mijn hoede voor al te veel zweverigheid en groepsrituelen, maar voel me al snel gerustgesteld. Femke vraagt ons met de rug naar elkaar toe te gaan zitten, elk in een richting te kijken en ons ieder voor zich voor te stellen wat we verwachten te gaan zien en beleven. ►

Ik betrap mezelf op de wens van grote ontmoetingen. Everzwijnen, edelherten, of toch op zijn minst een vos. Meteen vraag ik me af waarom het zo groot moet. Pal voor mijn voeten kruipt een zwarte kever over een stuk mos van het helderste groen. Beleving is ook een kwestie van scherpstellen.

In onze kring ziet Femke een kompasroos en ze vraagt Regina te gaan lopen in de richting waarin ze kijkt. Van Staatsbosbeheer heeft ons groepje een speciale ontheffing gekregen: we mogen op deze Trek de paden verlaten en dwars door de bossen en velden struinen. Regina grijpt de kans met beide handen aan en leidt ons door een terrein dat, zeker voor Nederlandse begrippen, een echte wildernis is. Het gaat flink op en af, dwars door de bosbessenstruiken die hier de bodem bedekken. Takken kraken, zintuigen gaan op scherp. Tussen de struiken lopen smalle paadjes. Niet door mensen gebaad, maar door de dieren die hier leven. Op open plekken is de grond omgewoeld door wilde zwijnen, ergens heeft een dier gerust. "Waarschijnlijk een ree", weet Regina. Zij

herkent sporen, uitwerpselen, hoort welke vogels er om ons heen fluiten, kent de namen van zeldzame paddestoelen.

Gaandeweg ontdek ik hoe normaal gesproken een fotocamera, een gps-ontvanger, een notitieboekje, zelfs een wandelkaart tussen mij en mijn ervaringen in staan. Ik stop bewust met vastleggen van hetgeen ik voel, ruik, hoor of zie. Pas wanneer ik de gedachte laat gaan dat ik op reportage ben, kom ik echt los.

Trekleider Femke laat ons af en toe stilhouden. "Ik vind het hier wel mooi", zegt ze dan. We krijgen een boekje om in te schetsen, te schrijven, om vondsten in te plakken. "Ik heb een deelnemer gehad die de hele dag heeft zitten componeren", vertelt ze. "Hij zat vol inspiratie. Maar doe wat je wilt, voel je vrij. Helemaal niets doen is ook goed." Ik voel me vrij. Hoewel ik met een groep anderen ben, ervaar ik in de eerste plaats vrijheid. We moeten niets, wisselen weinig woorden.

Dat de Trek op Amerikaanse leest geschied is blijkt alleen wanneer Femke ons

John Muir

De geboren Schot John Muir (1838-1914) groeide op in de Verenigde Staten, op de boerderij van zijn ouders. Hoewel hij nauwelijks lager onderwijs had genoten, volgde hij vanaf zijn 22ste colleges aan de universiteit van Wisconsin. Na een ongeluk in de fabriek waar hij werkte, raakte hij tijdelijk blind. Hij besloot toen zijn leven te wijden aan studie en behoud van de natuur. Internationale bekendheid kreeg hij dankzij vele publicaties over zijn spirituele trektochten door de Amerikaanse wildernis.

Muir Trek

Net als John Muir nemen deelnemers aan de Muir Trek alleen eten en drinken mee op hun tocht. Ze hebben geen vooropgezet plan en bepalen zelf hun route, dwars door de natuur. De Trek begint voor zonsopkomst en duurt tot na zonsondergang.

Deelname, inclusief een overnachting en alle maaltijden, kost € 175 per persoon. Muir Treks vinden plaats in het voor- en najaar. Inschrijven kan via www.staatsbosbeheer.nl/activiteiten

“

*Dan heeft deelnemster
Maartje een
'whatsapp-momentje'*

vertelt over het Institute for Earth Education, dat mensen bewust wil maken van de manier waarop we met de aarde omgaan. Dat instituut heeft de Muir Treks ontwikkeld en voert ze in Nederland in samenwerking met Staatsbosbeheer uit. De grote verbanden, de balans tussen mens en natuur, onze kwetsbaarheid in dat grote heelal, het zijn zo wat zaken die Femke aanstipt. Ze dringt niet aan, we mogen ermee doen wat we willen. Net als John Muir, die schrijft hoe hij alleen maar naar buiten ging voor een wandeling, maar uiteindelijk besloot tot zonsongang buiten te blijven. 'Want door naar buiten te gaan, merkte ik, ging ik eigenlijk naar binnen', schreef hij.

Na een lunch aan de rand van de heide gaan een paar mensen een tukje doen. Ik kies een boom, ga eronder zitten en kijk uit over een zacht golvend veld waar grassen de heideplantjes overwoekeren. Ik moet denken aan Bolivia, waar het landschap soms ook dergelijke kleuren had. Liedjes die ik al lang was vergeten sluipen mijn hoofd binnen. Maar dat is allemaal verleden, realiseer

ik mij prompt, en ik voeg me weer in het hier en nu. Ik kom overeind en onderdruk de neiging te voelen of mijn sleutels en mijn portemonnee nog in mijn broekzak zitten. In plaats daarvan probeer ik te bedenken hoe dit landschap tot stand is gekomen. Naar de naaldbomen aan de bosrand kan ik niet kijken zonder me af te vragen of ze door mensen zijn geplant, hoe het er hier uitzag voordat dat gebeurde. Ik hoor een windvlaag door de toppen gaan, het krassen van een ekster.

Dankzij de lessen van John Muir onderga ik de natuur veel intensiever dan anders, voel ik me verbonden met alles. Zweverig

voelt dat allerminst. Zelden stond ik zo stevig met beide voeten op de grond.

Bij een volgende pauze heeft deelnemster Maartje een 'whatsapp-momentje'. Het liefst zou ze haar telefoon checken. In plaats daarvan gaat ze in de verte zitten staren. Ze lijkt er volslagen tevreden mee.

Aan het einde van de Trek, het schemert al, vraagt Femke ons de ervaringen van de dag in één woord samen te vatten. Leanne is dankbaar. Ramon vindt een hele wandeldag buiten in één woord relaxed. Kim heeft geen woorden om haar gevoel te beschrijven. Ik kies voor intens. Voor het eerst in jaren ben ik weer eens in een boom geklommen, heb me door de wind mee laten wiegen op de takken. Ik ben dwars door bossen gestruind, heb met bladeren gesmeten en geleefd met het ritme van de zon. Grote inzichten heeft deze Muir Trek me niet opgeleverd, ook geen wilde zwijnen of edelherten. Maar ik heb wel ervaren dat, zoals John Muir het formuleerde, tussen elke twee dennen zich een deur naar een nieuwe wereld bevindt. ■